

Kérdőív húsz község 4 ezer 600 fiataljához

Mielőbb kéri a válaszokat

Lapunk június 14-i számában írtunk a KISZ megyei bizottsága és a megyei tanács munkaügyi osztálya újszerű kezdeményezéséről; a fiatalokhoz intézett sokirányú, összesen 74 kérdésre kapott válasz alapján tudományos igényű kíváncsi tanulmányozni megyénk falusi ifjúsága helyzetének alakulását.

A megyei munkaügyi osztály tájékoztatása szerint egy hónappal ezelőtt 20 község — Szegvár, Mindszent, Székkutas, Fábianszestén, Nagyőke, Bokros, Csanádabert, Földeák, Királyhegyes, Maroslele, Aigó, Deszk, Kiskundorozsma, Kistelek, Mórahalom, Öttömös, Pusztaszer, Sándorfalva, Szőreg, Tápé — 1960-63-66-69-ben végzett 4600 fiataljának küldték el a kérdőívet a helyi általános iskoláktól beszerzett névsor alapján. A posta alig 40-50 helyről irányította vissza a füzeteiket azzal, hogy a „címzett ismeretlen”. Feltételezhetően azért, mert a leányok már férjhez mentek — leánykori nevükre, s szülei címére küldték el a kérdőívet.

Az elmúlt hetekben a kérdőíveknek mintegy 30 százaléka érkezett meg kitöltve a megyei munkaügyi osztályra. A kezdeményezés helyeslésre talált a fiatalok körében; legalábbis ez szűrhető le a visszaérkezett kérdőívekből, mert a fiatalok valamennyi kérdésre válaszoltak, s nem egy fiatal szöveges megjegyzésével is kifejezésre juttatta, hogy egyetért a közvéleménykutatás e formájával. A beérkezett válaszokból kitűnik az, hogy azoknak a fiataloknak, akik 1960-ban és 63-ban végeztek el a nyolc osztályt, húsz százaléka válaszolt, azoknak a fiataloknak pedig, akik 1966-69-ben végeztek el az általános iskolát, már negyven százaléka küldte el válaszát. A legtöbb kitöltött kérdőív a szentesi járásból érkezett eddig. Az 1354-ből közel 500 kitöltve érkezett

meg. A másik két járásunkat — a makói és a szegedi tekintve ez az arány körülbelül 30 százalékos.

A kezdeményezők: a KISZ és a munkaügyi osztály kérésre az a fiatalokhoz, hogy mielőbb kitöltve küldjék vissza a füzeteiket. A KISZ ehhez községi alapszervezetei segítségét kérte, a munkaügyi osztály pedig az elmúlt hónap végén körlevélben kérte fel a fiatalokat, arra: mielőbb töltsék ki a kérdőívet és juttassák vissza. Felkérték a szülőket is arra, hogy esetleg vidéken tartózkodó gyermeküknek továbbítsák a füzetet. Az utóbbi felhívást valamennyi fiatalnak megküldték; tehát azok is értesültek a kérésről, akik már a kérdőívet kitöltve visszaküldték. Ők is segíthetnek azonban, volt osztálytársaikkal vegyék fel a kapcsolatot, s tájékoztassák őket a kitöltött kérdőív visszaküldésének jelentőségéről.

A tervezett tudományos felmérésnek ugyanis csak akkor van lehetősége és jelentősége is, ha a számítástechnikai intézet több ezer választ tud — gépek segítségével — feldolgozni, melyből általános értékelés, következtetés lehet levonni. A

feldolgozási program már elkészült, az intézet szakembereinek részvételével. Az adott községekben az említett években általános iskolát végzett fiatalokat teljes körrel érinti a felmérés, azaz az betevénykére kérdésre várnak választ. A községeket három típusba sorolták: mezőgazdasági, iparosított, és kettő között levő, azaz átmeneti jellegű települések. Az adatokat kérő kérdőív hét fejezetre oszlik, míg a feldolgozási program ötre. Az első csoportba tartozó táblázati adatok elsősorban az iskolai végzettségre, illetve a továbbtanulásra keresnek választ. A második csoportba tartozó adatok a szülő és a megkérdezettek munkakörülményeit vizsgálja. A további feldolgozási fejezetek az életkörülményekre, a családi állapotra, illetve a közéletben való részvételre vonatkoznak.

S meg kell ismételünk: a kérdőív névtelen, azaz nem kell aláírni és a visszaküldésnek nem kell a feladót feltüntetni. A fiatalok által közölt adatokat kizárólag a falusi ifjúság helyzetének tudományos igényű megismerése céljából kéri, és csupán a gépi adatfeldolgozáshoz használják.

Lantos Anna

Vendéglőben

— Mondja csak, kérem, még egyszer: miről is híresek maguk a magas árakon kívül?

A kár több mint egymillió forint

Vádirat Kertes János és társai bűnügyében

A Csongrád megyei főügyészség bűnszövetségben és visszaesőként elkövetett, társadalmi tulajdonban különösen nagy kárt okozó csalás, valamint más bűncselekmények miatt vádat emelt Farkas Zoltán 37 éves, tévész-üzemágvezető, Szeged, Londoni körút 1. szám alatti, Lagzi András 47 éves kirendeltségvezető, Tarján 212. szám alatti, Kertes János műszaki ügyintéző, 31 éves, Odessa 18-as épület V/4. szám alatti, Nové András műszaki ügyintéző, 25 éves, Othalom utca 18. szám alatti, Tóth József volt tanácsosi osztályvezető, 46 éves, Oskola utca 6/b szám alatti és Domonkos Géza üzletkötő, 32 éves, repülőter, főépület 26. szám alatti lakosok ellen.

A vádirat sok bűncselekményt ró elsősorban Kertes Jánosra: ezekből most a jelentősebbeket emeljük ki. Kertes a városi tanács vb építési és közlekedési osztályának műszaki ügyintézője volt, s a belterület fásításával, vízrendezésével, vízkárelhárításával foglalkozott 1962 óta. Ezeket a munkákat ő rendelte meg, ő ellenőrizte, illetve fizetett értük. Részben a Beruházási Bank révén — inkább az útján —, részben — munkabérek esetében — készpénzben felvett ellátmánnyal. Lovászi Ferenc hivatásos és Steiber Lajos fásítási brigádvezető nevére csekket állított ki; Lovászi és Steiberék a pénzt felvették a bankban, majd maradéktalanul odaadták Kertes Jánosnak, aki kifizette a munkabérek, úgy, hogy számlára jócskán maradjon a készpénzből saját magának is. Így módon 1963-ban Kertes már több mint 29 ezer forint, 63-tól 67-ig pedig mintegy 371 ezer forint kárt okozott a társadalmi tulajdonban. Még szabadsága idején is bement munkahelyére kiállítani a készpénzcsekket.

A megváltozott tanácsosi gyakorlat következtében 1968-ban más módszerhez folyamodott. Miután tudomást szerzett arról, hogy a tanácsülés 1/1968. T. számú határozatában 150 ezer forintot engedélyezett fásítási célra, elkészítette a költségvetést. Ennek alapján formailag építési szerződést kötött Tóth József osztályvezetővel — saját felettesével —, aki mint építési szerepelt.

Kertes szabad utat talált: 1968 márciusától nemlétező személyeket is „felvett”, és nevükre havi 1455 forintot munkabérből állapított meg! Mint a vizsgálat megállapította, összesen tíz nemlétező

személy nevében vette fel a pénzt. Csak ez az egy másik, 1968-ban 96 ezer 30 forint kárt okozott a társadalmi tulajdonban.

1969-ben újból fordult a kocka. A tanács saját kommunális üzem felállításáról határozott, ezért a brigád főnökelegessé vált. Kertes — hogy megőrizze jó kereseti forrását — a tanács pénzügyi osztályához feljegyzést juttatott el, amelyben kihangsúlyozta, hogy milyen nagy szükség van a fásítási házi brigádra. A pénzügyi osztály eljárt a Pénzügyminisztériumnál, s további egy évre engedélyezték az „aranybánya” működését. Nem sokkal ezután Kertes „rendezte” nemlétező brigádtagjainak a fizetését — azaz 1552 forintból 1649 forintra emelte. Így 1969 közepén 29 ezer 682 forintot szerzett.

Kertes osztályvezetője, felletette Tóth József — aki 1965. április 15-től 1969. május 15-ig állott a városi tanács alkalmazásában — minden esetben aláírta Kertes költségvetéseit, készpénzcsekkjeit, a bérjegyzékeket stb., anélkül, hogy egyszer is ellenőrizte volna. A nyomozás során kiderült, hogy Tóth József körülbelül 400 ezer forint összegű pénzt „juttatott” Kertesnek azáltal, hogy az ellenőrzést elmulasztotta.

1969 végén a fásítási feladatot mindenképpen át kellett adni a kommunális üzemnek, Kertes tehát ismét meg is találta, Farkas Zoltánnak, a rúzsai Szivárvány Tsz részlegvezetőjének segítségével. Farkas Zoltántól tervek készítését, kivitelezési munkákat rendelt. A tervek nem készültek el, el sem végezték a munkát; de azért Kertes javasolta a kifizetést, s a pénzt Farkasék fel is vették. Itt kapcsolódott az ügybe Lagzi András, a Hídfőépítő Vállalat szegedi kirendeltségének vezetője, akit Farkas és Kertes „rábeszél” arra, hogy a belvízrendezésekhez szükséges számításokat végezze el. Lagzi, Farkas Zoltántól ezért 26 ezer forintot kapott több részletben. Kertes további tervek is és munkákat is rendelt a rúzsai Szivárvány Tsz melléküzemágától, amelyeket Farkasék nem készítek el, de a pénzt felvették. A munkában közreműködő Lagzi András is észrevette a lehetőségeket, és a 264 ezer 781 forintos — valóban elvégzett belvízrendezési munkáért végül 944 ezer 569 forintot kért, és Kertes révén kapott is, a kirendeltség számára. Még érdeke-

sebb Kertes 1969 februárjában adott megbízása ugyan csak Farkas Zoltánnak: a Tisza szegedi hullámtérének tereprendezéséhez felmérést és műszaki tervdokumentációt kért, bár erre nem is volt szükség. Farkas a rázot Domonkos Gézával íratá alá, mintha ő készítette volna. A kár 96 ezer 630 forint. Nové András, aki tudta, hogy el nem végzett munkákért írt alá számlát, bűnpártolást követelt el.

A rendőrség 1970 februárjában szerzett tudomást Kertes cselekményeiről. A vádiratban Farkas Zoltánnal szemben 424 ezer 215 forint, Lagzi Andrásal szemben 679 ezer 788 forint, Kertes Jánossal szemben 1 millió 87 ezer 917 forint és Nové Andrásal szemben 189 ezer 815 forint összeg erejéig rendeltek el bűnügyi zár alá vételt. A megyei bíróság a közeljövőben kitzúzi a Kertes-ügy tárgyalását.

Matkó István

NAPI KISLEXIKON

a lakbér-hozzájárulásról

A lakbérlemelésben érintett aktív dolgozó bérlokk a rendezés időpontjától kezdve munkahelyükön havonta megkapják a régi és új lakbér közötti különbözetet.

● Mikortól?

Az emelés teljes összegét lakbér-hozzájárulás címen fizetési kötelezettségként névre szólóan adja ki a munkahely. A munkáltatók a hozzájárulásról személyenkénti nyilvántartást vezetnek, az állam pedig a vállalatoknak, szervezeteknek egy összegben nyújtja a térítést. A lakbér-hozzájárulást a családon belül a kereső családfő és a feleség (vagy második kereső) között egyenlő arányban osztják fel. A hozzájárulást a rendezés időpontjától kezdve munkahelyükön havonta kapják meg, melyet az állami költségvetés a munkaadónak mestéri.

● Milyen mértékben?

A rendezést követő időszakban a bérlokk fizetésének, illetve átlagkeresetének emelkedésével együtt a hozzájárulás a keresetnövekedés 25 százalékának megfelelő arányban csökken. A keresetnövekedés alapján a hozzájárulás csökkentésére évenként vagy fél évenként kerül sor. Ez az adminisztrációs munka a munkáltató szervezetnél a bérleltatás keretében oldandó meg.

● Lakbérzínvonal?

A lakbérkiadás jelenleg az átlagos munkás, alkalmazott-háztartások jövedelmének körülbelül 2-3 százaléka. 1975-ben az új lakbér (átlagos lakásnagyságot feltételezve) a számítások szerint az összkomfortos lakásokban 6-8, a komfortos lakásokban 5-6, a félkomfortos lakásokban mintegy 2 és fél-3 százaléka lesz a családok jövedelmének. Tehát az új lakbérzínvonal a háztartások költségeiben nem éri el az 1947-48-as éveken kialakult 8-10 százalékos arányt, hanem annál alacsonyabb lesz.

Aszódy János:

A kriminalisztika kalandos története

10.

Csak hogy az ember a távolságokkal vívott küzdelemben mind hatékonyabb eszközöket keresett — és talált. A robbanómotor, habár csak lassanként, de végül is győzelmet aratott „gőzöféségén”. 1923-ban, a Nemzetközi Bűnügyi Rendőrségi Bizottság megszületésekor 18 000 000 gépkocsi közlekedett a világ útjain, 1938-ban számuk elérte a 43 000 000-t, míg 1967-ben a világ gépkocsiparkja 205 000 000 automobilból állt. A volánál ülő ember előtt megnyitk a legelsőzetelbebb vidékek is, s már nincs messze az a pillanat, amikor „ezek a négykereű szörnyek” — hogy Buchanan professzornak, a szigorú angol közlekedési szakembernek a szavai- val éljünk — előzőnik az egész világot. „A négykereű szörnyek milliószámra robognak tova a városok és kanyargós utcáin” — mondotta Buchanan, s mi ehhez a megállapítás-hoz még hozzáadjuk: az országúthálózat tőkéletesedése előmozdította az autós idegenforgalom kifejlődését. És ezzel egyidejűleg újabb lehetőségeket teremtett a bűnözők számára is...

Bűncselekmények forrása lett hát a gépkocsi és az is marad még hosszú ideig. Elsősorban a fiatalok bűnözők gyakori gépkocsilopásaira, továbbá a gépkocsi-kereskedelemben elkövetett szélhámosságokra gondolunk. Rendkívül aggasztóak a társadalom egyes látzólag „egészséges” elemeinek, vagyis azoknak az egyéneknek a bűntettei is, akik a felelősségtől félve, cserbenhagyják elgázolt áldozatukat. A gépkocsi, mint már láttuk, közvetett bűncselekményforrás is lehet, hiszen a lopott gépkocsikkal elkövetett „hold-up”-ök a jelenkori bűnözés immár klaszszikus megnyilvánulási formái közé tartoznak. Mindezekből arra a következtetésre jutunk, hogy a gépkocsi számának gyarapodásával egyidejűleg növekedni fog az „autós bűnözés” is. Ami a gépkocsilopásokat illeti, a rendőrség kevesebbet tehet, mint maguk az autótulajdonosok, akiknek különféle, eléggé hatékony „lopásgátló” készülékek állnak rendelkezésükre. Am de ez, hogy úgy mondjuk, csak a probléma egyik, kevésbé fontos vetülete, hiszen a gépkocsizás már pusztán létezésénél fogva is súlyos teherként nehezedik a világ rendőrségeinek vállára. Az Interpol kiterjeszti működési körét az „autós bűncselekmények” megelőzésére is. 1967. május 30-június 7. között az Interpol nemzetközi előadássorozatát rendezett a gépkocsival és általában a közlekedéssel összefüggő bűncselekményekről. Sorrendben ez volt az Interpol második előadássorozata a közúti bűnözés kérdésében.

Az Interpol központi székházában a gépkocsikról külön kartotékrendszer vezetnek, amelynek alapján nemegyszer sikerült felkutatni balesetet okozott vagy pedig fegyveres támadásokban felhasznált gépkocsikat.

1965 nyarán Madridban felfigyeltek arra, hogy bizonyos egyének gyanús szorgalommal látogatók a külföldi gépkocsik eladásával foglalkozó ügynökségeket, főként pedig a „Daimler-Benz” nyugatnémet cég vezérképviselőt. A vizsgálat kiderítette, hogy ezekkel a kocikkal kiterjedt törvénytelen kereskedelmet folytattak. A gépkocsizűreket Madridban, Malagában, és a földközi-tengeri partvidék néhány más városában „operáltak”, jóllehet a gépkocsik Andorrán, vagy a francia határon át érkeztek Spanyolországba. A banda tagjai jól tudták, milyen fontos számukra Malaga, amely jelentős nemzetközi turisztikai központ, s egyszersmind a világ minden tájáról érkező bűnözők menedéke és rejtőhelye. A bandafőnök saját férfiúi báját is felhasználta, hogy a vidék fürdőhelyeit, klubjait és más szórakozóhelyeit látogató külföldi nők bizalmába térkőzzön. Céljai azonban korántsem voltak gálans természetűek...

Miközben „play-boy”-unk a nők körül forog-lódtak, cinkosai az erősebb nemhez tartozó turistákat környékezték meg. Az érdek mindkét esetben azonos volt: meggyőzni a külföldieket, hogy 10 000-30 000 peso „díjazás” ellenében engedjék át néhány napra spanyolországi tartózkodási engedélyüket. A banda tagjai azután az illető külföldiek nevében a spanyol kereskedelmi minisztériumhoz kérvényeket nyújtottak be, amelyekben az „aláírók” „saját” gépkocsijuk „behozatalát” igényelték. A banditák a kérvények alapján kiadott behozatali és vámengedélyek birtokában, törvényesen bejegyeztették a gépkocsikat a rendőrségen a szóban forgó külföldiek nevére, akik — mondanunk sem kell — sosem látták ezeket az autókat.

(Folytatjuk.)